

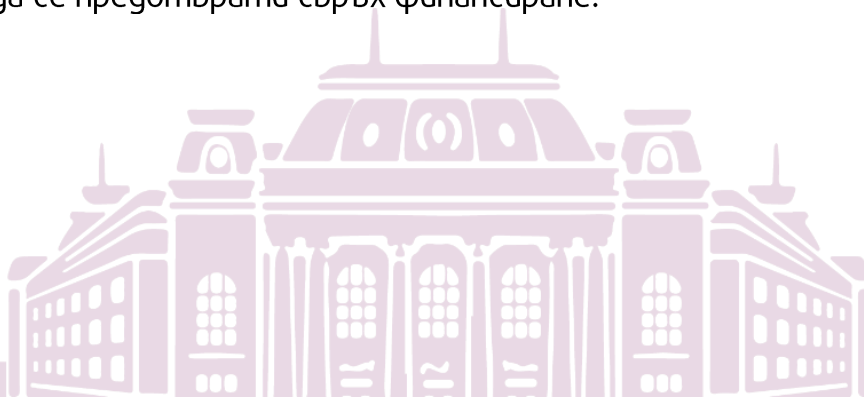

КРЪГЛА МАСА НА ТЕМА: ОБЩЕСТВЕНИТЕ МЕДИИ В БЪЛГАРИЯ – УПРАВЛЕНИЕ, ПРОГРАМНИ ПОЛИТИКИ, ФИНАНСИРАНЕ И РЕГУЛАЦИЯ

РЕЗЮМЕ

НА ОСНОВНИТЕ ПРЕПОРЪКИ

- Размерът на финансирането за обществените медии на една държава от ЕС зависи от възложените на тези медии обществена услуга и обществена функция. Трябва да се търси съответствие между размера на финансирането и задачите, които обществото им възлага.
- През последните пет години в професионалната общност са застъпени основно две тези относно финансирането на БНР и БНТ. Едната теза предлага смесено финансиране, идващо от: 1) публични средства; 2) всички видове търговски източници. Другата теза предлага смесено финансиране, идващо от: 1) публични средства; 2) част от търговските източници с лишаване от реклама при гарантирано покритие на разходите за предоставянето на обществена услуга.
- ЗИДЗРТ, изработен от работна група към Министерство на културата през 2020 г., внесен в Народното събрание от Министерски съвет с Вх. № 102-01-16/23.02.2021 г., предвижда държавен трансфер със съответната отчетност на публичното финансиране в съответствие със Съобщение на Комисията относно прилагане на правилата за държавните помощи по отношение на обществената услуга радио- и телевизионно разпространение 2009/C257/01, преминал през обществено обсъждане.
- Този законопроект освен въпроса за Фонд Радио и телевизия, решава и въпроса за държавната помощ. Целта е да се осигури действие на европейското конкурентно право и правото за държавна помощ в България, както и да се гарантира, че БНТ и БНР от една страна да не са нефинансирани за обществената услуга, която извършват, но от друга – трябва да се предотврати свръх финансиране.

- Има още един европейски стандарт, който не е въведен в действащото законодателство – норма, свързана с финансовата независимост на медийния регулатор. Държавите от ЕС трябва да гарантират, че националните регулаторни органи разполагат с подходящи финансови и човешки ресурси. Това е нещо изключително важно, което трябва да бъде въведено в българското право.
- Има европейски стандарти, които очакваме през календарната 2022 г.:
 - Първият акт е т.нар. Законодателен акт за цифровите услуги. Той се отнася до отговорността за съдържанието онлайн, той се занимава с информацията и дезинформацията онлайн. Той е свързан и с въпроса за препоръчването на медийно съдържание.
 - Вторият законодателен акт с поглед напред – Законодателен акт за свободата на медиите, чието обществено обсъждане завърши на 21 март 2022 г. От начина, по който се водят обществените дискусии съдим, е че законодателният акт за свободата на медиите за пръв път ще изведе на наднационално равнище въпроси, които досега са оставяни само на националните законодатели – въпросите за медийния плурализъм, медийната собственост и нейната прозрачност, справедливостта при насочване на държавен публичен ресурс, защото за България това е много съществен въпрос – къде отива държавната реклама, по какви критерии, когато има програми на ЕС и те имат средства за информационни кампании, дали тези средства минават през конкурс или не минават.
- Безспорно е необходимо преосмисляне на правомощията и функциите както на медийния регулатор, така и на обществените медии. Без да имаме ясно формулирана Обществена мисия, ще бъде много трудно да се определи кое е онова справедливо финансиране, което да даде на БНР и БНТ, от една страна, така желаната независимост, от друга страна онова съдържание, за което обществото би било склонно да плати определена цена. Създаването на конкретни правила, на конкретна мисия, която наистина да отговаря на обществените очаквания и да е обвързана с едно адекватно финансиране за нея е изключително важен въпрос на бъдещото законодателство, когато започне да се прави.

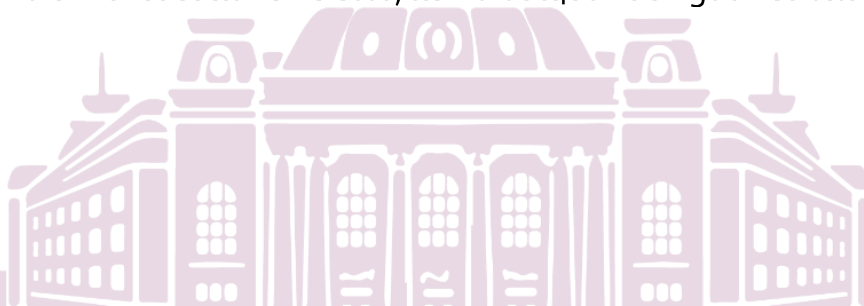

- Преглед на управлението и регулацията на Българското национално радио и Българската национална телевизия – модели на управление и регулация; механизми на управление; ангажименти към обществеността; редакционни стандарти и система за жалби; надзор на БНР и БНТ.
- Законово изискване БНР и БНТ да провеждат обществени консултации преди стартирането на нова медийна услуга, както и преди да се извършват съществени промени в съществуващите медийни услуги.
- Законово изискване БНР и БНТ да имат система за жалби по редакционни въпроси, като следваща инстанция за разглеждане на жалбите да бъде медийният регулатор.
- Законово изискване към медийния регулатор да прави на всеки период от 5 години подробни изследвания на дейността на БНР и БНТ, които да оценяват степента, в която се изпълнява обществената мисия.
- Докладите на EBU за 2020 г. показват спад в линейното слушане на радио и гледане на телевизия, като този спад е най-явен при младата аудитория на възраст между 18 и 24 г. Данните за края на 2020 и началото на 2021 г. показват, че около 20% от тази млада аудитория приема линейно медийните услуги. В периода от първото тримесечие на 2017 г. до второто тримесечие на 2020 г. се утрояват абонаментите за on demand съдържание в държавите в Европа.
- Годишният доклад на Комисията за регулиране на съобщенията за 2020 г. очертава следните водещи тенденции в преноса на медийно съдържание:
 - увеличение на броя на абонатите на мобилен интернет, които използват нови технологии от 4-то поколение, както поради силната конкуренция между предприятията, така и поради стремежа им да предоставят нови услуги. Следващите няколко години се очаква фокусът на мобилните оператори да бъде насочен към изграждане и разгръщане на мрежи от пето поколение 5G.

- увеличение на абонатите, които използват фиксиран видео скоростен и свръх скоростен достъп, дължащ се на продължаващата миграция на мрежи от четвърто поколение, предлагащи широколентов интернет. Ще продължи възходящото развитие на IP телевизията, както по отношение на абонатите, така и при приходите от предоставяне на тази услуга. С развитието на технологиите и продължаващото разгръщане на мрежи за достъп от следващо поколение се очаква предоставянето на телевизия да се измести от традиционните платформи за разпространение на телевизионни програми към предоставяне на телевизионно съдържание, базирано на наличие на интернет достъп, което може да окаже влияние върху развитието на сегмента и динамиката на конкуренцията.
- Обществената мисия да включва разпространението на програмите/медийните услуги на БНР и БНТ чрез електронна съобщителна мрежа за наземно цифрово радиоразпръскване, както и разпространение на медийно съдържание чрез различни дигитални платформи. Това ще осигури адекватното финансиране на дейността на БНР и БНТ и ще позволи да се развиват технологично в новата цифрова среда.
- Законът да посочва конкретните Обществени медийни услуги, които БНР и БНТ ще предоставят в изпълнение на Обществената си мисия. По този начин се гарантира общественият интерес и няма риск от закриване на съществуващи програми/медийни услуги от СЕМ, по предложение на генералния директор.
- Програмните параметри на Обществената медийна услуга, която предоставят БНР, съответно БНТ, трябва да бъдат посочени от медийния регулатор в Лицензията на БНР, съответно на БНТ.
- Индивидуалната лицензия за доставяне на аудиовизуална медийна услуга с наименование БНТ1 на Българска национална телевизия е издадена от Съвета за електронни медии на основание чл. 32, ал. 1, т.19 от ЗРТ със срок от 15 години, считано от 22 април 2010 г. Лицензията е за доставяне на линейна медийна услуга по смисъла на чл. 3, ал.2 от Закона за радиото и телевизията на БНТ, като обществен доставчик на медийни услуги.

- Законово задължение на управителното тяло (Директорски борд/Управителен/ Надзорен съвет) на БНР, съответно на БНТ е да изработи Стратегия за развитие на БНР, съответно на БНТ, както и да планира и отчита бюджета на организацията.
- Законово изискване за създаването на Обществен съвет в БНР и БНТ, който да съдейства за реализирането на техните обществени функции. Той е гаранция за управленската независимост на БНР и БНТ и дава възможност за реално участие на обществото в програмната политика на обществените медии.
- Завишени законови изисквания за избор на членове на медийния регулатор – образователна степен магистър в областта на електронните медии, електронни съобщения, журналистика, право и икономика; професионален и ръководен/управленски опит в областта на електронните медии, медийния регулатор и електронните съобщения.
- В условията на конвергентна медийна среда, в която традиционните радио и телевизионни програми все повече мигрират към новите си дигитални формати, е от особена важност въз основа на какви критерии се избира регулаторът, колко на брой са неговите членове. Развитието на медийната регулация и нейното качество пряко зависят от състава и експертизата на членовете на регулаторния орган. Европейските практики са разнообразни относно състава и мандатността на регулаторните органи, които упражняват надзор върху медийното съдържание. В Австрия, Малта, Полша, Португалия, Унгария, Черна гора регулаторите са от 5 члена и техният мандат варира от 5 до 6 г. Във Франция, Великобритания, Латвия, Словакия, Сърбия, Македония, Турция, Азербайджан регулаторите са от 9 члена, като техният мандат, с изключение на Латвия, е 6 г. Има и регулаторни органи с много голям числен състав: Люксембург – 25 , Чехия – 13, Литва и Андалусия – 11 , Белгия и Каталуня – 10, като техният мандат също е между 5 и 6 години. Това показва, че медийните практики в Европа са разнообразни, всичко зависи от страната, националните особености, развитието на медийната среда и установените проблеми на медийната регулация.

- Съставът на медийния регулатор трябва да бъде увеличен на 9/11 члена. В професионалната общност има мнения за присъствие на гражданска квота, като форма на обществен контрол.
- Завишени законови изисквания за избор на генерален/изпълнителен директор на БНР и БНТ – образователна степен магистър в областта на електронните медии, електронни съобщения, журналистика, право и икономика; професионален и управленски опит в областта на радиото и/или телевизията, медийният регулатор и електронните съобщения.
- Продължителността на мандата на генералния/изпълнителния директор на БНР и БНТ да бъде увеличена на 5 години. ЗИДЗРТ, изработен от работна група към Министерство на културата през 2020 г., внесен в НС от Министерски съвет с Вх. № 102-01-16/23.02.2021 г., преминал през обществено обсъждане, предлага 5-годишен мандат.
- В професионалната общност са изразявани и идеи за специален устройствен закон за БНТ и БНР, различен от закона за търговските доставчици на медийни услуги.
- В професионалната общност са изразявани идеи относно избора на генералния/изпълнителния директор на БНР и БНТ – да се избира от Обществен съвет, Надзорен съвет, медийния регулатор или от Народното събрание, при положение че се запази начинът на финансирането на дейността на БНР и БНТ.

30.3.2022 г.

